
EVANGELIUM PODLE MATOUŠE

Průvodce při studiu / 1. lekce Úvod a pozadí

Evangelium podle Matouše představuje most mezi Starým zákonem, kde Bůh jednal především s Izraelem, a Novým zákonem, kde Bůh jedná hlavně s církví. Sepsal ho Kristův židovský apoštol – celník Matouš (9,9; 10,3), aby ukázal, jak se naplnily dávné výroky Písma v Ježíšově životě a službě. Je to jediné evangelium, které otevřeně mluví o církvi. Nejpravděpodobněji psal Matouš proto, aby oslovil židovské křesťany, kteří měli otázky ohledně toho, proč Izrael odmítl Ježíše. Ukázal, že není pravda, že by Ježíš nesplňoval požadavky Písma, ale spíše národ a jeho vůdcové nevyhovovali Boží měřítkům spravedlnosti. Izrael klopytl přes proroky předpověděný úhelný kámen (Izajáš 8,14; 28,16). Ježíš reagoval tím, že se vzdalil. Mesiášský Kámen, který stavitelé zavrhlí, se stal základním kamenem nové církve (Evangelium podle Matouše /dále jen Mt/ 21, 42-43).

Uvažujte: Izraelem očekávaný Mesiáš byl globální postavou, která přinese Abrahamovo požehnání všem národům. Bylo třeba přesvědčit židovské věřící, že přijetí pohanů je v souladu se zákonem a s Proroky, že Ježíš přikázal církvi, aby přijala pohany jako spoludědice. Platí, že jsme jedno v Kristu! Nic nemůže zabránit spasení z milosti skrze víru v Krista (List Efezským 2,8). Věřící musejí být jedno se všemi částmi Kristova těla (= církve), aby pohanský svět v Krista uvěřil, když to uvidí. To je Boží plán A. A žádný plán B neexistuje.

=====

Izrael odmítl svého předpověděného Mesiáše, ale „hříšníci“ jej přijali. A Kristus z nich tvoří, spolu se sebou, základ svého nového národa. Nahrazuje přitom dvanáct kmenů dvanácti apoštoly, jeho „jho“ (Mt 11,30) a učení nahrazuje zákon jakožto normu pro život Božího lidu. Jestliže Izrael se zrodil při exodu z egyptského otroctví, pak církev se rodí při exodu z duchovně temného Izraele. Skutečnost, že Ježíš v Izraeli přijímal nečisté, avšak pokání činící hříšníky, připravila cestu k tomu, aby přijal také „nečisté hříšníky“ mezi národy – tedy pohany. Jeho laskavá a milostivá služba v Izraeli se stala prototypem první služby jeho církve velkému pohanskému světu – Římské říši. Ironií je, že křesťanství, které vzniklo jako „náboženství Východu“ je dnes východními státy odmítáno jako „náboženství Západu“.

Uvažujte: Matouš dobře věděl, jaké to je, když lidé člověka odmítají a opovrhují jím. Jako celník býval považován za zrádce, který prodává své služby římskému nepříteli, a za zloděje, jenž okrádá svůj vlastní národ. Židovští souvěrci jím pohrdali a farizeové ho řadili k na úroveň prostitutek a pohanů. Kristus ho však prostými slovy: „*Pojď za mnou!*“ povolal za učedníka (Mt 9,9a). Matoušova odpověď byla taková, jakou Ježíš očekává od každého z nás – od Žida i pohana, od člověka nábožensky založeného i od toho, kdo dosud neměl s náboženstvím nic společného, od mladého i starého, od muže i ženy, od člověka váženého i odmítaného. Bible to komentuje jednoduše: „*On vstal a šel za ním*“ (Mt 9,9b). Neměli bychom udělat totéž?

=====

Židé správně věřili, že Stará smlouva obsahuje Bohem nařízená pravidla pro ně i jejich potomky, a věděli, že mají zakázáno stýkat se s pohany, aby se tím neposkvrnili (Skutky apoštolů 10,28a). Avšak proroci slíbili novou smlouvu s Bohem. Proto mohou židovští křesťané opustit stará nařízení, osvojit si novou smlouvu v Kristu a přijmout věřící z pohanů. V církvi mají už dlouho většinu příslušníci pohanských národů, takže se nám zdá divné, že první židovští křesťané měli takový problém s přijetím pohanů do svého společenství. Když se dnes Žid stane křesťanem, je to úžasná, ale vzácná událost. V prvním století pocházela většina křesťanů z judaismu a místo toho, aby „bratry“ z pohanských národů radostně vítali, přijímali je s rozpaky, někdy až nepřátelsky.

Neochota první církve přijímat pohany by byla velkou překážkou v naplňování velkého poslání (Mt 28, 19-20).

Přeměna této etnické situace v takovou, která přetrvala dvě tisíciletí, byla pro církvev obtížná a je základním důvodem pro Matoušovo evangelium. Novozákonní příběhy nám pomáhají pochopit intenzitu tohoto etnického citění. V Evangelii podle Lukáše 4, 16-30 říká Ježíš členům synagogy: „*Amen, pravím vám, žádný prorok není vítán ve své vlasti*“ (v. 24) a odvolává se na dva starozákonní oddíly, které to dokládají. Posluchače to tak rozzuřilo, že se pokusili shodit jej ze srázu. Byli schopni Ježíše zabít kvůli tomu, že připomněl pravdy, které vrhají na pohany příznivé světlo!

Podobná epizoda se odehrává ve Skutcích apoštolů 21,15 – 22,24. Židé si myslí, že Pavel znesvětil chrám tím, že do něj přivedl pohany, a chtějí jej zabít. Velký vliv na etnické nepřátelství měly špatnosti, páchané na Židech pohanskými národy, a také zkorumpovaná modlářská řecko-římská kultura. Jednání apoštola Petra v Cesareji ukazuje, že v církvi tyto pocity přetrvávaly (Skutky apoštolů 10 a 11). A tak se Petr, který na vlastní uši slyšel Kristovo velké poslání, teprve teď učí pravdu o tom, že Bůh poslal Ježíše, aby zemřel za *všechny* lidi! Petr je obviněn, že jedl s neobřezanými lidmi (Skutky apoštolů 11,3), ale nakonec tito nazlobení věřící docházejí k závěru, že „*i pohany povolal Bůh k pokání, aby dosáhli života*“ (Skutky apoštolů 11,8) – a je to pro ně úžasný objev!

Jak se rozrůstá evangelizace pohanů, téma se objevuje znovu (List Galatským 2, 11-21). Petr přijal pohany a jedl s nimi v jejich sboru v Antiochii. Když ale do Antiochie přišli představitelé církve z Jeruzaléma, Petr přestal s pohany jíst, „*protože se bál zastánců obřízky*“ (v. 12). Dokonce i Barnabáš, který byl spolu s Pavlem účastníkem toho, jak Bůh otevřel dveře pohanům (Skutky apoštolů 11, 25-26), se teď choval takhle pokrytecky. Pavla to velmi rozzlobilo a přede všemi Petra pokáral (List Galatským 2, 14-16). Po celé té době, po viděních od Boha a dalších ujištěních jsou dokonce i takové pilíře církve jako Petr a Barnabáš stále v zajetí staré etnické mentality pokud jde o vztah k pohanům. Matoušovo evangelium bylo napsáno proto, aby pomohlo takovýmhle Židům pochopit změny, které přinesl Ježíš – Mesiáš.

Toto téma se stalo podnětem pro velký jeruzalémský koncil (Skutky apoštolů 15). Když se pohané začali připojovat k církvi ve velkém počtu, někteří učitelé je vedli k tomu, že se musí nechat obřezat a musí dodržovat nařízení Mojžíšova zákona, aby získali spásu. Pavel a Barnabáš nesouhlasili s tímto názorem, a proto se církvev sešla v Jeruzalémě, aby řešila tento problém. Petr připomněl shromážděným své svědectví o tom, jak Bůh otevřel dveře spásy pohanům v Korneliově domě, a potom káral zákoníky za to, že chtějí na pohany uvalit břemeno Mojžíšova zákona, který ani oni, Židé, nejsou schopni dodržet. Pavel a Barnabáš podepřeli Petrovo svědectví vyprávěním o zázracích, jež Bůh skrze ně koná mezi pohany. Jakub souhlasil a uzavřel rokování prohlášením, že by pohanům nemělo být spasení podmiňováno dodržováním zákona. Církevním sborům vzniklým z pohanů potom napsali dopis s tímto závěrem a také s doporučením, čeho se mají vyvarovat, aby předešli problémům. Církvev si definitivně uvědomila, že pohané se nestali prozelyty starého řádu, ale že jak židovští, tak pohanští křesťané se mají spojit v úplně nové tělo, v tělo Kristovo, v jeho církvev (List Efezským 2, 11-22).

Jestliže toto téma způsobilo v rané církvi takové pozdvižení, že si vyžádalo potřebu písemné instrukce apoštolů, pak můžeme tvrdit, že Matouš se chtěl vlastními slovy dotknout těch samých velkých problémů, když popisoval Kristův život a službu, jichž byl přímým svědkem. Uvědomme si, že Evangelium podle Matouše bylo napsáno po smrti a vzkříšení Ježíše Krista, kdy se mladá církvev potýkala právě s tímto problémem.

Osobní shrnutí: Svět pohlíží na Evangelium podle Matouše jako na velkou knihu Ježíšova učení o morálce. Blahoslavenství, „zlaté pravidlo“, vztah k dětem, přikázání milovat svého bližního jako sebe sama, Královo zaslíbení života těm, kdo krmí a oblékají ty nejmenší v jeho království, to jsou věci povědomé mnohým lidem, přestože možná dobře nechápou jejich význam. Celník Matouš, hříšník, se stal apoštolem Matoušem a jeho služba pomáhala (a dosud pomáhá) budovat Kristovo království ve světě. Proč? Protože důvěrně znal Krále. Když studujeme Matoušem sepsaný životopis Ježíše Krista, vidíme dokonalý vzor, kterým pro nás Kristus je, a Duch svatý nás zve k hlubšímu vztahu s tímto Králem králů.

OTÁZKY K OSOBNÍMU STUDIU

Shrnutí komentáře: Přečti si komentář i s biblickými odkazy.

1. Co nového ses dozvěděl/a o Evangeliiu podle Matouše?
2. Jaké kulturní bariéry se podle tvého názoru Matouš asi pokoušel bourat?
3. V čem je Matoušovo evangelium důležité pro nás?

Otázky k 2. lekci: Rodová linie a narození Mesiáše – Evangelium podle Matouše (Mt) 1

Ztiš se k modlitbě a pak si v Bibli přečti danou kapitolu. Pusť se do odpovědí na otázky a poznamenej si přítom odkazy na verše v Písmu, kde jsi našel/našla odpovědi. Pokud je pro tebe některá otázka příliš obtížná, pokus se na ni nějak odpovědět a pokračuj dál. Uvidíš, že při diskusi ve skupině se ti mnohé ujasní. Otázky označené hvězdičkou jsou určeny k hlubšímu přemýšlení.

Jeho představení – Mt 1,1

4. Které dva významné Ježíšovy předky zmiňuje Matouš ve verši 1?
5. a) Co zaslíbil Bůh Davidovi ve 2. Samuelově 7,16?
b) Jak Ježíš Kristus naplnil toto zaslíbení? (Viz List Židům 1,8.)
6. a) Jak Ježíš naplnil slib daný Abrahamovi (Genesis 12,3b)? (Viz Evangelium podle Jana 3,16.)
b) Co znamená toto zaslíbení a to, jak je Ježíš naplnil, osobně pro tebe?

Jeho rodová linie – Mt 1, 2-17

7. Do kterých tří velkých historických období rozdělil Matouš Kristův rodokmen?
8. a) Kterých 5 žen je v Kristově rodokmenu jmenovaných?
b) Napište, co jste zjistili o prvních čtyřech ženách z následujících pasáží:
 - Genesis 38
 - Jozue 2, 1-6; 6, 22-25
 - Rút 1, 1-22; 4, 13-17
 - 2. Samuelova 11
9. a) Proč mohli být v 1. století židovští čtenáři Matoušova evangelia překvapeni, když našli v rodokmenu tyto ženy?
b)* Proč podle tvého mínění zařadil Matouš tyto konkrétní ženy do Kristova rodokmene?
c) Co znamená zahrnutí těchto jmen pro tebe?

Jeho narození – Mt 1, 18-25

10. a) Přečti si Evangelium podle Lukáše 1, 26-38. Jak se Marie poprvé dovídá o dítěti, které porodí?

- b) Jak na tuto zprávu reaguje? Co na tebe v souvislosti s touto odpovědí zapůsobilo?
11. a) Kdo je otcem Mariina dítěte? (Viz Evangelium podle Lukáše 1,35.)
- b) Jaká je první reakce Josefa na zprávu o Mariině těhotenství?
- c) Jaké mohly být důsledky této situace, kdyby Josef reagoval jinak? (Viz Deuteronomium 22, 22-24.)
12. a) Jak zasahuje Bůh do Josefova rozhodnutí, že Marii propustí, a jaký je výsledek?
- b) Zažil/a jsi někdy takovou Boží intervenci do situace, kdy se buď změnil tvůj pohled na věc, nebo se změnila okolnosti?

Jeho jména – Mt 1, 18-25

13. a) Co nám prozrazují jména, daná tomuto miminku, o dítěti?
- b) Jméno *Ježíš* je řeckou formou jména *Jóšua (Jozue)*, které znamená „Bůh zachraňuje“. Když přihlídněš k tomuto významu, co znamená jméno *Ježíš* osobně pro tebe?
- c) Jak by mělo jméno *Immanuel* ovlivnit náš postoj a přístup k životu?
14. a) Jaká další jména dostalo Mariino děťátko v knize Izajáš 9,5?
- b) Které z těchto jmen je nejvýznamnější pro tebe a proč?
15. Které proroctví připomínané Matoušem se narozením tohoto dítěte splnilo?
16. a)* Jakou důležitost mělo splnění tohoto proroctví pro čtenáře Matoušova evangelia v 1. století?
- b)* Proč je to významné pro tebe?

Osobní úvaha: To je krásný příběh, že? Bůh přichází na zem jako nemluvně. Musel mít zcela určitě už od počátku naplánovaný každý detail: slavnou i neslavnou rodovou linii; nezodpovězené otázky světa ohledně podrobností jeho zázračného narození; příkaz, aby tomuto nevlastnímu synovi venkovského tesaře dali jméno *Ježíš*, „Bůh zachraňuje“. Opravdu podivný plán! Když Bůh chtěl, abychom věřili v Ježíše jako v Mesiáše, proč jednoduše neotevřel nebe a nesestoupil jako Král králů? Pak by o tom nebyla žádná pochybnost! Nebyla by však ani možnost rozhodnout se pro víru. V Božím plánu je pozvání, abychom ho přijali v jeho Slovu. Uděláš to? Uvěřit v jeho vtělení (inkarnaci) je skutečně překážkou víry. Když ji však jednou překonáme a tuto pravdu akceptujeme, potom se nám snáze přijme fakt jeho tělesného vzkříšení. Věř mu!